

MÉNYKÉRTÉSI ÁRAK:

A kiadványok árától kezdve:

Egyszeri ár... 10 kor.

Hagyományos... 4 "

Helyben kérésre:

Egyszeri ár... 20 kor.

Hagyományos... 5 "

Vidéken postán szállítva:

Egyszeri ár... 24 kor.

Hagyományos... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Közvetlen kiadás nap a hétfő és
kedd, a többi napok kivételével.Közvetlen kiadás helye:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.A közvetlen kiadás visszatérítési
vagy megújítási ára vállalkozók.Hirdetések és hirdetések a
kiadványokban intenciók.

Helyes cím: Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

NAGYVÁRAD, július 26.

Kitüntetett férfiak.

Felpanaszolták legutóbb a képviselőházban, hogy sok a kitüntetett férfi.

Ez tökéletesen igaz is. A merre járunk, okvetlenül találkozunk egy-egy rendlovaggal, a ki különbnek tartja magát a többinél.

Aztán egy csomó új nemes, a ki a demokrácia örömeire szintén különbnek tartja magát a közönséges polgártársaknál; az új bárókról nem is szólva, a kik viszont a közönséges nemeseknél tartják magukat különbnek.

Tényleg mindezek ki is válnak. Egyik a rendjellel, másik az előnévvel, harmadik a ranggal. De azontul egyébbel semmivel.

Másként volt a dolog valaha régen.

Az embereknek először az érdemeit vették észre, csak aztán kapták meg a kitüntetést. Ma már a kitüntetésnél oda kell tenni, hogy »a kereskedelem, vagy a tanügy körül szerzett érdemekért« kapja az illető ezt vagy azt az ordót, de még azonfelül a kitüntetett életrajzában is kiemelik a lapok a kiemelendő indokokat. A kitüntetés után jönnek az érdemek bőven. Ugy látszik, addig el voltak temetve s úgy kellett őket napfényre hozni.

És mégis, az utólag kiderült érdemek előtt sem hajlandó a hitetlen közönség meghajni, mert az érdemeket olvassa, de nem látja.

Látni csak a kitüntetést lehet. S mivel az érdemeket hiába keressük, a kitüntetés sem emel az illető boldog férfun semmit, hanem ellenkezőleg, a kitüntetések színvonala száll egyre alább.

Ugyanugy vagyunk a nemesi czim-mel is.

Hajdan az ország nemesei közé felvétetni: dicsőség volt, a melyért a nem-nemesek vetélkedhettek. Az a nemesi ki-nevezés élcslapi téma lett s az új magyar nemesek érdemeit Hegyesi Spitzné örökíti meg a Kakas Mártonban.

Az »ország bírói« név is valamikor az első méltóságokat jelentette; ma az ország bárói báró Schosberger, báró Herzog stb., csakaz »és társak« hiányzik hozzá. Ugy hogy a ki csak báróságot kap, arra szintén szánakozva néznek. Szegény! Csak báró lett belőle.

Ezzel száll le a magyar főnemesség értéke is.

És nem követnek el semmit, hogy az érték emelkedjék. Ausztriának van egy egész sereg hercegi családja, a melyek az uralkodó körül a régi érdemek és a kiváló czim fényét hordozzák. Nálunk egész sereg olyan grófi és bárói család van, a melyek neveit sokkal jobban ismeri Európa, mint akár melyik osztrák herceget s mégis marad az alacsonyabb rangon.

Akarmelyik oldalát nézzük is az éremnek, mindenképp a magyar nemzet kárára van elrendezve a czimek, rendjelek, kitüntetések kérdése.

Demokrata oldalról bántó a ríktó czimkórság, a mely érdemek nélkül, jó áron méri ki a régi szép hagyományt. Arisztokrata oldalról megint a magyar arisztokraták leszorítását látjuk.

Bizony még legigazabb elismeréssel a koronás vagy koronátlan arany érdemkeresztek iránt viseltethetünk. Csekély kitüntetések, de mikor egy-egy tanító mel-lén látjuk, kalapot emelhetünk. Az a sze-rény kereszt legalább igazi érdemeket főd. S ott végre találunk nemcsak kitüntetett, hanem *érdemes* férfiakat is.

A német katolikus nagygyűlés.

A német katolikus nagygyűlésről megjelent már a részletes program is. Vasárnap augusztus 21-én délután lesz a katolikus munkás, legény és iparos egyesületek tisztelet díszfelvonulása és utána a díszgyűlések. Este 8 órakor ismerkedési estély. Hétfőn augusztus 22-én lesz az első zárt ülés, délután szakosztályok ülésai a római kérdéssel, a missziókról, az egyesületi életéről, szociális kérdésekről, a karitásról, a tudomány, a sajtó- és művészetéről. Délután öt órakor első nyilvános nagygyűlés. Kedden. A második zárt ülés. Szakosztályok tanácskozása. Este nyilvános nagygyűlés a Festhalleban. Szerdán lesz a harmadik zárt ülés és délután a harmadik nyilvános nagygyűlés. Este kertünnepély a Burschenschaftok részvételével. Csütörtökön negyedik zárt ülés, délelőtti tíz órakor záró gyűlés, délben bucsubanket s délután közös kirándulás a Walhallához.

A tagsági jegy 7 Márka 50 Pfennig. Szá-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A kaczérság.

— *Ellesett párbeszéd.* —

Írta: Herczegh Dezső.

Bányai: Engedelmet kérek, de nekem egy kaczer lány — nem tetszik. Nem és abszolúte nem!

Bodrogi: Tisztán izlés dolga! Még pedig — nyugodt lelkiismerettel mondhatom, hogy rossz izlés dolga!

En pedig éppen ellenkezőleg, egy olyan leányt, aki nem vig, jókedvű, mosolygó arcú és eleven, mint egy mókus — tehát aki nem kaczer — ki nem állhatom. Igenis, barátcskám. Ugy-e, egy fiatal leány, vagy mondjuk asszonyka, aki szereti az életet, aki szeret mulatni, nevetni és egy kicsit másokat is boldogítani — az Bányaiék szerint kaczer? . . .

Bányai: Hohó! nagyon tévedsz, fiacskám. Az ilyen lányt én is szeretem, csak hogy kaczer alatt én egészen más valamit értek. A kaczérság a lány vagy asszony öltözködésében, viselkedésében, beszédében, egyszerűen egész föllépésében nyilvánul. És ha egy leány csak vig, csak jókedvű, meg csak az, amit te az imént nekem elősoroltál, arra bizony én sem fogom rá, hogy kaczer!

Ellenben, mindjárt megérted, hogy mit ér-

tek én kaczer alatt. Képzeld el egy 15—16 éves leánykát. Szép kis arczocskával, csinos termettel. Vasárnap délután anyai beleegyezéssel Riza, vagy Róza nevű barátnőjéhez megy látogatóba. Amint lehalad a lépcsőn, óvatosan körül néz. Nézi, vajjon a mamája nem látja-e őt. Aztán egy pillanatra megáll, zsebéből igazgatótan előkotorász egy féltve őrzött, kopott fátlyolt, gyorsan arczára illeszti, aztán még gyorsabban, majdnem futva tovább megy, de csak a kapuig fut. Azontul már biztonságban érzi magát.

A fátlyol büszkévé teszi őt. Szoknyáját, bár alig ér bokáig, úgy amint azt a nagyoktól látja, sikkesen felemeli s boldogan, szinte kihívóan néz a szembejövő arczába . . .

Bodrogi: Ez csak feltűnő, de nem kaczer.

Bányai: Megengedem. Eddig csak feltűnő a kicsike. De éppen ezért jobban szemügyre vesszük őt. Ekkor történik, hogy egy fiatal ember erősebben néz a szeméi közé, ő boldogan kacsingat vissza, sőt egyszer-kétszer hátra is fordul. Több ennél nem kell a fiatal embernek s követi a leányt. Mind közelebb s közelebb ér hozzá. Végre mellette van. Erősen fiaszirozza őt. Sőt egy alkalmas pillanatban meg is szólítja:

— Nagysád! Aranyos . . . Médike . . . ne fusson úgy! . . . s így tovább.

A kicsike egyideig türi, de aztán megijed. Igenis megijed. A hólapdából lavina lett. Az előbbi ártatlan mosoly — ugyvéli — egyszerre szerencsétlenséget hozott. A fiatal ur nyomában, szorosán mellette s Istenem, ha a mama vagy papa meglátja őt! Szóval fél. Lépteit gyorsítja, remeg egész testében. Aztán hirtelen befordul egy mellék utcába és — futásnak ered . . .

Persze az uracs elmaradozik. S ő — mit gondolsz — hová fut? Haza? Oh nem, hanem a Riza vagy Böske barátnőjéhez, kinek már édesen kiszinezve adja elő »kalandját«. Lám, ez a kaczérság, bár csak az ártatlanabbik faja.

Sokkal rosszabb az asszonyi kaczérság. De, apropos, hogy éppen a kaczérságról van szó, eszembe jut egy érdekes kis történet, melynek hőse egy igen jó barátunk — diszkréció mellett megsugom — Miklós barátunk.

Bodrogi: Kérlek, mondd el, szívesen hallgatlak.

Bányai: Helyes, de előbb cigarettára gyujtok. Így ni! Halld tehát!

Tavaly télen történt a biharmegyeiek bálján. Javában folyt a mulatozás, a táncz. A cigány gyönyörűen játszott egy bájos keringőt s Miklós barátunk is örömmel keringőzött egy csinos lányval. Eleven jókedvű volt a kicsike, elbájozta táncosát, aki, ha mindjárt nem is

mozott ülőhelyre szóló jegyek külön 4 Márkába kerülnek. A tagsági jegyekért czélszerű Pamelek Henrik kereskedőnek irni Regensburgba, aki azokat postafordultával megküldi, de a kirándulás rendezése is igen szívesen vállalkozik erre. A külön ez alkalommal megjelenő »Festblattra« egy márkával lehet abonálni, már eddig is hatezernél több tag jelentkezett.

A külön ez alkalomra készülő »Festhalle« már javában épül. 3000 négyszögletes területen fekszik s nyolczezer ülőhelyre van számítva. A 30 méter széles főhajót 12 oszlop tartja. A terem magassága 15 méter és vízhatlan ponyvával van befedve. A szónoktól minden irányban 40 méter a hely. Ebből némiképen következtetni lehet a diszhelység óriási méreteire. Az egész alkotás szállítható s a következő évben ugyanebből az anyagból építik fel a gyűléstermet. A tömeges jelentkezésekből, a német katolikus sajtó nyilatkozataiból és a rendezésnek hozzánk intézett soraiból azt következtetjük, hogy a regensburgi gyűlés egy lépéssel sem fog elmaradni az eddigi német katolikus nagygyűlésektől.

A magyar kiránduló társaság igen szép számmal lesz képviselve. A jelentkezők között két képviselő, két kanonok, egy árvaszéki ülnök, több theologiai tanár és plébános, hitoktató, szerkesztő és egy munkás is van. Jelentkezni még mindig lehet *Ernst* Sándor dr. országgyűlési képviselőnél. A nagygyűlés részletes programja, a szónokok névsora még nem jelent meg. Mihelyt kézhez kapjuk, azonnal gondoskodni fogunk róla, hogy közhírré tegyük.

ORSZAGGYŰLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 26.

Elnök: *Perczel* Dezső.

Tisza István gróf miniszterelnök mint belügyminiszter beterjeszti a »Minoki Ottok« szavai szigetnek a telekkönyvből és kataszterből leendő törlésére vonatkozó jelentését. Napirenden van

szeretett belé de — élvezettel mulatott vele. A táncz, az izzó levegőjű terem pirosra festették arcját s egyszerre Miklós karjába ölté kezét s mondá:

— Sétáljunk egy kissé, pihenni akarok.

Miklós készséggel tett eleget e kérésnek s bókolva, szellemeskedve sétáltak. Ekkor hogy hogy nem, egy üres, alig megvilágított mellékterem elé értek, olyan télikertféle helyiség lehetett.

Kellemes, enyhe, levegőjű teremszék volt s a leány ártatlanul, inkább pajkosan mondta. — Menjünk be.

Beléptek. A leány fáradtan a sok tánczólástól egy bársonypamlagra dült. — Miklós szemben vele egy székre ült s lassan legyezgette őt.

— Milyen kellemes itt, ugy-e? — kezdte a leány.

— Kétszeresen — felelt Miklós — egyrészt s főképpen ön mellett, másrészt . . .

— Ne bókoljon! — szakította őt félbe a leány.

— Csak igazat szóltam.

A leány hátradlt a pamlagon. Szemeit félig lehunyta. Szőke haja rendellenül övezte szép arcját. Igéz volt! A zene egy pajkos tipogót játszott. Behallatszott hozzájuk.

— Olyan, de olyan szomjas vagyok — szólalt meg a leány — egy kis vizre nagyon vágyom . . .

Miklós egészen közel hajolt a lányhoz. Erezte arcának melegét. Egy-egy hajfűrt ar-

a belügyi tárca.

Buzáth Ferencz elítéli a miniszterelnök azon törekvését, hogy a betegápolási pótdát 6 százalékra emelje, mert a jelenlegi súlyos gazdasági viszonyok között a lakosság újabb adóemelését már nem bír el. Majd a gyermekvédelemről szól.

E kérdéssel szemben nagyon mostohán bánt el a kormány. Az anya a legvégső pillanatban szánja el magát gyermekének állami gondozásba adására, nem szabad költségapaszással megnehezíteni ezeknek a szegény anyáknak a sorsát.

A költségapaszással nem lehet eleget tenni az ide vonatkozó törvény humánus törekvéseinek.

A lelencházakban kevés a hely, nagyon szaporodik a gyermektartásra vállalkozó anyák száma. Különösen most, amikor az ország népe olyan szármalmas gazdasági körülmények között szynylódik. A földműves felesége, csak-hogy pár krajczárhoz juthasson, idegen gyermekeket vesz emlíre. (Ugy van! a balközépen.)

Egy idegen anya aztán nem gondolja oly odaadással a gyermekeket, rohamosan szaporodik az anyalok száma. Azzal, hogy a lelencházakból kiadják a gyermekeket idegenek gondozásába, a cél nincs elérve. Intézkedjen a kormány, hogy a lelencházak szaporíttassanak, a gyermekvédelem missziója tökéletesíttessék, kiterjesztessék.

Követeli ezenkívül, hogy az elmeügyintézetek száma is szaporíttassék, mert folytonosan felhangzik a panasz, hogy azot a szegény élethalott gyógyíthatatlan betegek helyhiányában nem helyezhetők el az elmeügyintézetekben. A kormány iránti bizalmatlanságból nem fogadja el a törvényjavaslatot. (Helyeslés a néppárton.)

Molecz Dániel sürgeti a városok közigazgatási rendezését. Kérdi, hogy a kormány belátható időn belül hozzálát-e a városok rendezéséhez?

A lehető legszélesebb önkormányzati alapot kell megadni a városoknak és könnyíteni kell a városok terhein is egyes adónemek átengedésével.

Smialovszky Valér mielőtt felszólalása tulajdonképeni tárgyára, a közegészségügyre rátérne, szomorú kötelességének tartja az ország tüzendészeti körülményeire rámutatni. Legutóbb az ő válsztockerületében, Zalán, volt nagy tűz, az ottani önkéntes tűzoltóság telje-

sen tehetetlen volt az elemekkel szemben. Kiseb városokban, nagyközségekben teljesen önkéntes tűzörségekre támaszkodik a vagyonzbiztonság.

A bajokon orvosolni kell, kéri a miniszterelnököt, hogy a tüzendészeti állapotokra is fordítson csekély gondot. Kevésnek tartja azokat az eredményeket is, melyek a közegészségügy terén tapasztalhatók. Szinte nem tartja helyesnek, hogy a kormány apasztotta a gyermekvédelemre szánt költségeket.

Fenyő ügye.

Rakovszky István Fenyő Sándor ügyét hozza szóba; nagyon helyesli, hogy egy perczig sem fogadta el Tisza Fenyőnek a látogatását. A hatóságok mindent elkövettek, hogy Fenyő szökhessék. Nem kívánja bírálni a bíróság eljárását, de nagyon kicsiny az a kauczió, melyért Fenyőt szabadon erasztették. Naponkint olvassuk, hogy Fenyő külföldre akar utazni, vagy legalább Pest közelében akar nyaralni, hogy a rendőri felügyeletől szabaduljon. Ha Fenyőt elítélik, de szabadon hagyják, az ítélet jogerőre emelkedik, ekkor Tisza gadoskodjon, hogy meg legyenek óva az ártatlan gyermekek Fenyő vakmerő támadásaitól. Tisza a legfelsőbb rendőri fórum, szigorítsa Fenyő rendőri felügyeletét.

Kovács Pál csatlakozik Molecz kijelentéséhez. A fővárosi törvény revízióját sürgeti; ez a kérdés már egészen lettint a szemhatárról s programjában Tisza sem emlékezett meg. A közönség torkig van a tisztviselők lassúságával. Az egyéni felelősség teljesen hiányzik a ma érvényben levő fővárosi törvényből. A kormánytól tájékoztatást kér ebben az ügyben.

Sebess Dénes az erdélyi városok szomorú helyzetéről beszél; szerinte a városok pótdát-követési jogát szabályozni kell, mert ezzel sok visszaélés történik. Kérdi: hajlandó-e a kormány a bor- és huszfogyasztási adó jövedelmét átengedni a városoknak.

Vészi József: a budapesti tüdőbetegek szanatóriumának ügyéről beszél. A főváros országgyűlési képviselői azért nyugodtak bele csak a szanatórium építésének elhalasztásába, mert a kormánytól azt a felvilágosítást kapták, hogy a tüdőbetegség terapiájában bizonyos forradalom van s hogy a tudomány még nincs tisztában a tüdőbetegség eredetével és terjedésének megállításával. Kéri: hogy ha majd a tudomány megállapodik ebben az ügyben, a budapesti szanatóriumot a III-ik kerületben építtessék.

Tisza válasza.

Tisza István gróf miniszterelnök: Fenyő Sándor ügyében nem mondhat egyebet, mint hogy a rendőri eljárás kereteit a bírósági végzések szabják meg, hogy a keretekben belül a rendőrség éberem járjon el, az ő is szükségesnek és természetesnek tartja. A városok ügyét a nyári szünetek alatt fogja tanulmányozni. A tuberkolózis elleni védekezés ügyét állandóan figyelemmel kíséri. A tuberkulózis betegek szanatóriumát nem a fővárosban akarja építtetni, hanem messze a várostól, valamely klimatikus tekintetben megfelelő helyen. A trachoma terjedésének megállítására ügyében a védőörvényben is tervez energikus intézkedéseket. A betegápolási törvény revízióját rövid idő alatt a Ház elé terjeszti. Egyes városok és gyógyszerészek óriási forgalmat csinálnak az állam költségén kiállított gyógyszerekkel s ez ellen védekeznie kell az államnak. O-Becsén, Máramaroszigeten, Felső-Visón és másutt visszaélések történtek.

Ismét a községekre kell bizni az ingyenygyógyszerek kiszolgáltatását, a községek majd vigyáznak rá, hogy visszaélés ne legyen. Az életben néha ilyen a humanizmus eredménye. A kórházak kezelését a miniszterium legkiválóbb tisztviselőivel felülvizsgáltatja. A közkórházak költségei között óriási eltérések vannak. Sok helyen a betegápolási költségek felét meg lehetne takarítani a közegészségügy sérelme nélkül.

Vészi József kéri a kormá nyt, ne ejtse

czát csiklandozta. Elbájolta őt a lány szépsége.

— En is szomjazom — tette hozzá lassan — de . . . nem vizre . . . hanem csókra! . . .

A leány pajkos lett. Nevetve mondta:

— Nos itt vagyok — és gyerekesen öszszecsucorította ajkát . . .

Miklós magánkívül volt. Vére erősen lüktetett és hirtelen vadul átkarolta a leányt és forró, hosszú csókot nyomott az ajkára.

Ebben a pillanatban megjelent az ajtóban a leány bátyja. Kereste nővérét:

— Lili! Lili! . . .

Meglepődten hőkölt vissza, amint Lilit Miklós karjaiban megpillantotta.

A leány föleszmélt, kiszabadította magát Miklós karjaiból és egyszerre nő lett! Atértette a helyzetet és minden gondolata az volt, hogy magát tisztázza.

Semmiel sem törődve, átváltozott hangon kiáltotta bátyjának:

— Nézd, ez a nyomorult . . . megcsókolt . . . Alávaló . . . nyomorult! . . .

A fiatal ember vérben forgó szemekkel Miklósra rohant, de hirtelen átgondolta, hogy jobb lesz az ügyet csöndben, feltűnés nélkül elintézni s fojtott hangon mondta Miklósnak:

— Gyáva!!

Névjegyet cseréltek. A leány fivére karján távozott. A párbaj természetes megvolt . . .

— Látod, barátom, ilyen a kaczer leány.

azt a tervet, hogy a budapesti tüdőbetegek számára itt a fővárosban építsenek szanatóriumot.

A Ház a belügyi költségvetés első tételét megszavazza s az elnök tíz percre felfüggeszti az ülést.

Szünet után megszavazták a belügyi tárca költségvetését részleteiben is. Utána a kereskedelemügyi tárca költségvetését tárgyalta a Ház. Felszólaltak Krasznay és Ernszt Sándor képviselők.

Ülés vége 3 órakor.

A keletázsiai háború.

A Malakkát és az angol korfiktust akár ne is emlitsük többé.

Európa egéről elvonultak a fellegek — és Oroszország Angliának megadta az elégtételt.

A szárazföldi harctéren, Kelet-Ázsiában eseménydus napok virradtak a harczoló felekre.

Kuroki és Oku tábornokok előnyomultak és Dasicsaónál megütköztek az oroszokkal, akik kemény harcz után kénytelenek voltak visszavonulni.

Ennek az ütközetnek az lett a következménye, hogy amint azt tegnap előre megmondtuk, az oroszok megkezdték Niucsvang kiürítését. Az orosz polgári kormány már kivonult a városból s a japánok bevonulását minden órában várják.

Port-Arthur ostromáról elvéve érkezik egy-két hír. Azt táviratozzák, hogy Togo admirális a múlt pénteken bombázta az erődöket. Hogy milyen eredménnyel nem lehet tudni.

E közben Angliának és Oroszországnak újabb konfliktusa támadt. Az a szenzációs hír érkezik ugyanis Japánból, hogy a vladivosztoki hajóraj három czirkálja Japán keleti részén hajózázott.

Ez a hajóraj elsüllyesztett egy angol gőzöst. Bővebb részletek erről a szenzációnak ígérkező dologról még nem érkeztek, de aligha csalatkozunk, mikor azt hisszük, hogy megint nagy diplomáciai tárgyalások veszik kezdetét a két nagyhatalom közt s Oroszország — ismét elégtételt lesz kénytelen adni Angliának.

Nagy csata Dasicsaónál.

London, jul. 26. A Daily Mail tudósítója a harctéren kapott hírek alapján jelenti, hogy tegnap Dasicsao környékén nagy ütközet volt japánok és oroszok között, mely az utóbbiak visszavonulásával ért véget. A londoni japán nagy követ erről a csatáról még nem kapott hivatalos jelentést.

Oku előrenyomul.

London, jul. 26. A Dasicsao környékén operáló hadtestnek Oku volt a vezetője. Hogy a harcz a japánokra kedvező kimenetelű volt, onnan lehet gyanítani, hogy Oku megkezdte előrenyomulását Liaojang felé.

Vereség Dasicsaónál.

London, jul. 26. Kondratovics orosz tábornok Dasicsaónál súlyos vereséget szenvedett. A japán tüzérség egész századokat semmisített meg.

A Malakka Odessziája.

Konstantinápoly, jul. 26. Az angol nagykövetség intézkedésére utasították a Darnellák parancsnokát, hogy ne bocsássa át a Malakkát.

A Knight Commandeur.

Washington, jul. 26. Határozottan megállapították, hogy a Knight Commandeur nevű gőzösön nem volt hadicsempészeti áru.

London, jul. 26. A Reuter-ügynökségnek azt jelenti Jokamából: A Knight Commandeur legénységének tíz perczet engedtek a hajóról való távozásra, a miután azt elsüllyesztették.

A dasicsaói csata részletei.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) A Dasicsaónál vívott csata részleteit közli már egy londoni távirat. Délután 5 óráig az orosz tüzérség nagyon szorongatta a japán csapatokat. Az oroszok előnyben voltak 5 óra felé egy japán csapat északra keletre Dasicsaótól elszántan rávetette magát az oroszok jobbszárnyára s azt visszaszorította. A koczka fordult s a japánok diadala evvel biztosítva lőn. Az oroszok rendetlen futással menekültek Hajcsöng felé. Niucsvang, Port-Arthur kulcsa és a mandzsuriai orosz vasuti hálózat gőczpontja védtelenül áll a japán sereg előtt.

Niucsvang megszállva.

Budapest, július 26. (Saját tud. táv.) Londonból jelentik, hogy Niucsvangba már bevonult egy 50 főből álló lovascsapat. Az orosz középületeken francia lobogók vannak kitűzve. A japán derékhad előrse már a város alá érkezett.

A vádlothelyettes.

Egy galambosz atyafi állott ma a bíróság sormópója előtt vádlothként. A tavasszal történt, hogy a környéken alaposan elverték K. J. pénzügyőrt, aki egy gyanusnak vélt zsák tartalmára volt kíváncsi, gondolván, hogy dohányt csempésznek benne.

Gyeván János volt a gyanúsított, aki a falu régi malomból szecskát czipelt hátán a zsákban. K. J. pénzügyőr megállította a csempésznek vélt Gyevánt és felszólította, hogy a zsák tartalmát ürítse ki a földre. Gyeván furcsának találta a fináncz kivánságát és a felszólításnak nem is tett eleget. K. J.-ben ez a körülmény csak megöröszítette gyanuját és lerántva az atyafihátáról a szecskás zsákot, tartalmát az utolsó szemig a földre borította.

— Most már szedje fel az ur, ha kiöntötte, — szölt Gyeván a pénzügyőrnek, mely kivánságát azonban a lelkiismeretes fináncz nem teljesítette.

— Mit bámul kend? Szedi, vagy nem szedi? — rivalt újból a pénzügyőrre Gyeván, miközben nem a leghízogóbb jelzőkkel illette. Amikor az energikus felszólításnak sem volt meg a kívánt eredménye, Gyeván nem sokat teketóriázott, galéron fogta a tubuzgó pénzügyőrt és néhányszor ide-oda nyomogatta egy közeli ákácz érdes törzséhez, amely cselekedeteért hatóság elleni erőszak büntette miatt a bíróság vád alá helyezte Gyeván Jánost.

— Hát megverte a finánczot! — kérdezte az elnök.

— Biz'a megverődött, instálom.

— Elég baj, hogy megverődött. Nem tudja, hogy a hatósági közeg bántalmazását a törvény szigoruan bünteti?

— Hászén, ha tudom is instálom, mán az nem változtat a dolgon. Csak a mondó vónék, hogy megérdemelte a fináncz. Kiszóratta azt a drága abraknak valót a homokba, a jószág meg éppen olyan finyás, mint az ember — meg nem eszi a tisztállant. Oztán, azt se hagathatom el, hogy a megvert hatósági közeg csak fináncz vót. Mán csak ehhez képvést tessék az ítéletet megszerkeszteni.

A bíróság rövid ideig tartó tanácskozás után meghozta az ítéletet, mely szerint az enyhítő kö-

rülmények figyelembe vételével. Gyeván Jánost három hónapi fogházra ítélte.

— Megnyugszik az ítéletben? — kérdi az elnök.

Gyeván izgatottan igazgatja a vállán lógó tarisznyát, verejtékes homlokát meg-megtörli reszkető kezével és tétozva néz hol az elnökre, hol zsiros csizmájára, a nélkül, hogy felelne az elnök kérdésére.

— Megnyugszik, vagy főlebbez? — ismétli újra az elnök.

— Már azt igazán nem tudom megmondani a tekintetes bíró urnak . . . Előbb haza kéne mennem, hogy megkérdézzem . . .

— Erre pedig most kell felelnie. Otthon a felesége úgy sem adhat tanácsot magának, jó ember.

— Hiszen nem is az anyjukomtól kérdelem meg, hanem — Gyeván Jánostól. Mán csak mégis csak az ő bõrre mén a három hónap . . .

— Hát nem maga Gyeván János? — kérdi az elnök, érthető csodálkozással.

— A vóna a becsületos nevem, hanem tesszik tudni, a finánczot nem én vertem meg, hanem a bátyám fia: a János. Csakhogy, instálom, sokszor gyütt az idéző. Munkabíró ember nem mulaszthat ebben az időben, mikor legtöbb a dolog. En meg öreg ember vagyok, hát már csak én jöttem el helyette . . . Ugy gondóttuk, én is Gyeván vagyok, meg János is az, hát nem lesz galiba belőle. Nem is vóna, instálom, ha vóna bátorságom megmondani, hogy elfogadom-e a három hónapot, mert idáig rendbe ment minden . . . De mán itt megakadok . . . A három hónapra mán csak had mondja meg ő az akaratját . . .

A bíróság tagjai mosolyogtak; az elnök alig talál szavakat a »vádlothelyettes« megfeddésére. Az általános zür-zavarnak Gyeván János vet véget, mondotta:

— Jó egészséget kívánok a tekintetes urnaknak addig is, míg hónap visszajövök a felelettel . . . És kidöcögött a tárgyaló teremből.

UJDONSAGOK.

* **Személyi hírek.** *Beöthy* László dr. Biharvármegye és Nagyvárad város főispánja és *Miskolcay* Ferencz alispán, a holnap megtartandó trahoma ankétra Budapestre utaznak.

* **Gyémántmítés nagyrépost.** Amily egyszerű ő maga és élete, oly elrejtve, csendben ülte meg *Bertha* János dr. győri nagyrépost, pápai prelátus gyémántmítését. Saját kérése volt, hogy mellőzzék a fényt, az ünneplést amely méltóságát megillette, az emlékezetes napot ragyogóvá tette volna. Mint egyszerű, szerény szolgálója az Urnak lépett az oltár elé, ahol 60 esztendeje mutatja be a vér nélküli áldozatot. Tisztelői mégis maradandó emlékvé akarták tenni a nagy napot, de a 83 éves főpap ismételt kivánságára minden ünnepléstől elállottak. *Bertha* János dr. nagyrépost még oly gazdag érdemek után is kertüli az üres dicsőséget, és csak munkálkodni akar feltűnés nélkül, de eredményesen. Nem hízogó szó hirdeti nevét, hanem kőbe írott emlékek: a sörönköhalmi elsőrendű leányiskola és aunyi más jótékony alkotása, beszélnek róla.

* **Elfogott szőlőhámos segédjegyző.** Tegnap délelőtt beállított *Markovics* Lajos Bölcsöde-utca 9. szám alatt lakó szobafestőhöz egy igen előkelően öltözött, uri embernek látszó egyén, *Hegedűs* János érmelléki földbirtokosnak mutatta be magát s költségvetést csináltatott az érmelléken levő tanyája összes szobáinak, sőt istállójának befestésére is. Egy és fél órai tanácskozás után azzal távozott a »földbirtokos«, hogy szombaton beküldi egyik hintáját a szobafestőhöz. »A nagyságos ur«, miután kipuhatolta, hogy a szobafestő elment hazulról csak d. u. 2 órakor megyen haza, egy fél óra mulva ismét visszament a szobafestőhöz, itt az asszonyval beszélgetve, egy

pohár vizet kért. Mig Markovitsné a vizért ment, addig a nagyságos ur a szekrényben volt négy koronát elemelte s udvariasan köszönve, eltávozott. Mihelyt észrevették a lopást, jelentést tettek a rendőrségnek s a nyert személyleírás után még a tegnapi napon elfogták és letartóztatták a f. hó 21-én fogházból szabadult s akkor eltolonczolt Takács János volt segédjegyzőt, az ál földbirtokost. Pataky fogalmazó egyik vendéglőben fogta el s Becsei rendőrmesterral kísértette be új szállására, a rendőrségre.

* Papavatási ünnepély Nagy-Létán.

Néhai *Pajdán* Antal hirtelen halálával megüresedett nagylétai görög kath. esperes-plébános állomást dr Radu püspök *Szabó* Ignác nagykarolyi segédlelkész, gimnáziumi román nyelv s hittan tanárral töltötte be. Az újonnan kinevezett esperes-plébános ünnepélyes beiktatása f. év július 24-én történt meg Nyes Mózes oldalkanonok, püspöki megbízott által, fényes segédlettel. Az ünnepélyes isteni tisztelet alkalmával 10 egyházi ornátusba öltözött lelkész vette körül az Ur oltárát. Az evangélium olvasása után vette kezdetét a tulajdonképeni ünnepélyes beiktatás. A helybeli segédlelkész, dr Szilágyi János által felolvasott püspöki kinevezések után, Nyes Mózes oldalkanonok, püspöki comisarius lendületes szavak kíséretében és őnála megszokott szónoki hévvel adta át az újonnan kinevezett esperes-plébánosnak a szent evangéliumot és templom kulcsait, valamint az esperesi hivatalt jelző pecsétnyomót. Ezek megtörténte után *Szabó* Ignác esperes-plébános a szószékből lélekemelő, a hallgató közönség figyelmét lebilincselő, szent beszédet tartott, a melyben mindenekelőtt hálás köszönetét nyilvánítja főpásztorának a kitértetésért, melyben részesítette. — A szent ténykedés végeztével a görög kath. egyház gondnoksága által a beiktatott lelkészük tiszteletére 30 személyre adott bankettre a nagylétai első vendéglőben délután fél 2 órakor gyülekeztek össze a meghívott vendégek. A kedélyes ebéd alatt — a mely délután 5 óráig tartott — több tószót is elhangzott. Az első Nyes kanonok mondta: dr Radu püspökre és a beiktatott esperes-plébánosra; a második *Szabó* Ignác esperes-plébános: Nyes kanonokra; a harmadikat Szilágyi György bagaméri lelkész *Szabó* Ignác esperes édesanyjára, a ki betegsége miatt nem gyönyörködhetik fia örömeiben. Beszédet tartottak még: Darabant Kornél vértesi, *Szabó* Gyula pocsaji és *Habik* György hosszupályi lelkészek.

* **Meghosszabbított előmunkálati engedély.** A magyar királyi kereskedelemügyi miniszter tegnap táviratilag értesítette Nagyvárad városát, hogy *Ispári* Ferencz és *Mayr* Ottó ügyvéd budapesti lakosoknak, a Nagyvárad-Debreczen között építendő villamos vasútra kiadott előmunkálati engedélyt egy évre ismét meghosszabbította. A vállalkozók a villamos vasút építésére az előmunkálati engedélyt még 1896-ban megkapták.

* **Olcsóbb lett a takarmány szállítása.** A kereskedelemügyi magyar királyi miniszter tegnap leiratot intézett Nagyvárad város és Bihar megye törvényhatóságához, melyben értesíti a gazdaközönséget, hogy a nagy takarmány hiány miatt olcsóbb lesz a magy. kir. államvasutak vonalain a takarmány szállítása. A miniszter azért utasította a vasutigazgatóságot a takarmány szállítási tarifa ideiglenes lejjebb szállítására, mert az *idén a nagyon kedvezőtlen termés* úgy is megnehezíti a kisbirtokosoknak a szükséges takarmány beszerzését.

* **Keresztény szociális népgyűlés Pápán.** Tegnap a pápai keresztény szociális-társulat látogatott népgyűlést tartottak. *Szeif* István a vasárnapi munkaszünetéről: *Huszár* Károly pedig a keresztény szociálistól beszélt, szembeállítva ezt a szociáldemokráciával. A népgyűlés lelkes hangulatban folyt le.

* **A szépitészeti bizottság ülése.** Nagyvárad város szépitészeti szakbizottsága folyó hó 29-én pénteken délután ülést tart a városházán. A bizottság nagyon sok fontos ügyet fog tárgyalni, melyek a város fejlődésére nagy befolyással vannak.

* **Negyven éves házassági jubileum.** *Széchényi* Miklós gróf győri püspök szülei a napokban ünnepelték meg szűk családi körben egybekelésük 40 ik évfordulóját.

* **Az adóhátralékok behajtása.** A pénzügyminiszter rendeletet küldött a pénzügyigazgatóságokhoz, melyben az ex-lex ideje alatt fölszaporodott adóhátralékok befizetéséről intézkedik. Elrendeli a miniszter, hogy részletfizetési engedélyt és a haladékok kamat nélküli befizetését csak elismert szegény embereknek engedélyezzenek. A tehetősebb emberek adó hátralékát haladéktalanul hajtásák be s szigoruan ellenőrködjének a behajtás körüli eljárás sürgős keresztül vezetésére.

* **Szárazság — tüzek.** Trencsénből jelentik, hogy Vadicsó községénél folyó nagy patak annyira kiszáradt, hogy egy csöp viz sem folyik belőle a Kisucza folyóba. Az említett patak mellett 15 kilométernyi területen hat közönség van most viz nélkül. — Felső-Visórol táviratozzák mai kelettel: Három heti nagy szárazság után ma csendes eső esett. — Zay-Ugróczról jelentik: Tegnap délután 4 órakor erős zivatar közben megeredt a hetek óta várva várt kiadó eső, mely a burgonyának, répának jót tesz. — A trencsénmegyei Gbelláról jelentik, hogy ott egy dohányzó munkás vigyázatlanságából tűz támadt, minek következtében husz lakóház a melléképületekkel együtt leégett és sok háziállat, szarvasmarha odaveszett. Egy asszony kis gyermekével a lángok martalékvá lett. — Zsolnáról jelentik; Itt és a környéken nap-nap után nagyobb tüzesetek fordulnak elő. Itt azt hiszik, hogy gyújtogatás bűnténye forog fenn. — A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság e hó 27-étől kezdve Dubrovics állomáson a kis viz miatt az összes személy- és áruforgalmat további intézkedésig beszünteti.

* **Eljegyzés.** *Gáll* Imre vasuti alkalmazott eljegyezte *Balogh* János nyug. pénzügyi titkár nevelt leányát, *Agnest*.

* **Ajánlat illemhelyek felállítására.** *László* Ferencz budapesti vállalkozó ajánlatot adott be Nagyvárad város tanácsához olajjal szagtalanított illemhelyek felállítására. *László* tíz illemhelyet akar a város különböző utcáiban fölállítani s ezekért öt évig évente egyenkint 75 korona bérösszeget kér. A tanács vélemény adás végett kiadta az ajánlatot *Köszeghy* József városi főmérnöknek, a ki szükségessé tartotta az illemhelyek fölállítását. Bizony régi baj az már, hogy városunkban eddig nem volt kellő számú nyilvános illemhely. Hiszük, hogy a városra nézve igen előnyös ajánlatot el fogják fogadni.

* **Megmérgezett család.** *Kotyikleten* tegnap *Tyrlé* Pável nyolcztagu családja mérgezési tünetek között megbetegedett. A gyorsan alkalmazott orvosi segély megmentette az életnek a szerencsétlen családtagokat, akiket, — amiut a megejtett vizsgálat kiderítette — kecsketej mérgezett meg. A csendőrség rögtön nyomozni kezdett a megmérgezett tej elárúsítója után, akit még tegnap délután sikerült elfogni *Nutz* Prinkuluj személyében.

* **A meleg.** B nne vagyunk a legnagyobb kánikulában. Az aszfaltba belesüpped a lábunk, a testünkről lekivánczik a ruha s mohón, mint a kiszáradt föld, iszszuk a hűsítő nedvek tömértelen tömegét. Ilyenkor minden gondolat azon töpreng,

hogyan lehetne enyhülést találni a rekkenő meleg ellen s a leleményesség ezer módot eszelt ki a kánikula egyensúlyozására. Egy berlini vendéglős például azt hirdeti, hogy nála — *meg lehet hűlni*, olyan hűsek a termel. — Hatalmas jégkályhák vannak a vendéglőjében, külön erre a célra fagyasztott jégömlők, amelyek körül valóban hűvös a levegő. A vendéglős nem is bánta meg ezt a reklámot, mert egész nap tele van a helyisége. A londoniak léghuzattal védekeznek a meleg ellen. Villamos legyezők egész battériái vannak az éttermekben és hivatalos helyiségekben felállítva s ezek valóságos léghuzamot okoznak. Mindennap másként védekeznek a meleg ellen. A kínai például forró vízbe mártott törülközővel «hűsíti» az arcját, azzal az egyszerű fizikai törvénnyel okoskodva, hogy a meleg ellenszenve a még nagyobb melegség. A tropikus égélj lakói a mozdulatlansággal védekeznek, úgy vélekedve, hogy minden mozgás meleget fejleszt, tehát ne mozogjunk. S látni is, amiut a délszak lakói merev mozdulatlansággal ül naphosszat, még enni is restel, csak a pipáját szívja. Ez a magyarázata a kelet népei híres flegmájának. A szerencsén a hőség idején oly rest, hogy akkor sem mozdul ki a vacz-kából, ha a szomszédja kunyhója ég.

* **Meglopott honvéd.** *Gricz* Tivadar közhonvéd egy héttel ezelőtt panaszt tett a rendőrségnek, hogy a ládáját feltörték, s abból extra bakancsát ellopták. A bakancsot tegnap egy helybeli házalóval megtalálták. A rendőrség most ez uton kutat, hogy ki adta el a házalónak a lopott holmit.

* **Színház a háztetőn.** A konkurrenzia immár a végsőkig fokozta a leleményességet. Ebben pedig az amerikaiak a mesterek. Mint New-Yorkból írják, ott egy hatalmas «felhőkarczó» tetején, amely sima tér, szinpadot állított fel egy vállalkozó s esténként a tizenhét emeletes ház tetején szini előadásokban gyönyörködik a közönség. A háztető, a mely olyan terjedelmes, mint egy jókora tér, parkká van átalakítva. Ennek a közepén van a színház. Hat lift viszi fel oda a közönséget. A színház direktora, akit meginterviewolt egy újság, ezeket mondta a vállalkozásáról:

— Ebben a magasságban kitűnő a levegő s a megkapó, szép panoráma a mely az ember szeme elé tárul, nagy hatással van a közönségre s szinte fokozza a művészet iránt való fogékonyságát. A város zaja oda fel már nem is hallatszik s nincs por, sem rekkenő hőség, mert alkonyat után abban a magasban a hűs szél tüdőt kellemsé varázsolja a levegőt. A lefőbb fonzereje pedig az, hogy nem mindennapi élvezet háztetőn hallgatni egy operettet.

* **A nőgyűlölő író.** *Roux* Xavér nevű francia műkritikus ismeretes volt arról, hogy gyűlölte a nőket. Egyszer egy férfitársaságban addig faggatták az író, míg végre elmondta — hogy miért lett ő nőgyűlölő.

— Alig voltam 20 éves még — mondá — midőn első munkám megjelent a könnyvpiacson, melyből szemelvényeket is közöltek a lapok. Ekkor egy külvárosi hotel negyedik emeletén laktam még. Egy szép nap levelet kaptam ismeretlen női irással, melyben a levélíró azt írta, hogy olvasta munkámat — és belémszeretett. Szeretve meglátogatni.

— Nem csoda, hogy az első szerelmes levél megdobogtatta az én szívemet is. Irtam tehát neki, hogy jöhet, délután 3 és 4 között várom.

A jelzett időben a legszebb ruhámat öltöttem magamra, szépen megberetváloztam — és vártam őt. Minden lépés — mely ajóm előtt elhangzott — arczomba kergette a vért és szinte éreztem, hogy elpirulok. Multak a perczek, órák, de az én titkos imádoztam csak nem jött. Végre is elvesztettem türelmemet s lementem a kapushoz, megkérdezni, nem kerest-e engem egy hölgy?

— De igen, szolt az. Egy szép elegáns urinó, ki kocsin érkezett, megkérdezte itt lakik-e ő? —

— No . . . és . . .

— Megmondtam neki menjen fel a negyedik emeletre ég mindjárt jobbról csengessen be önhöz.

— Es mit felelt ő?

— Hát azt, hogy neki a negyedik emelet magas, odáig ő nem megy fel és ezzel visszautült kocsijába és elhajtatott.

— Es ezt nevezik a nők röviden szerelemnek; hát ne legyen az ember nőgyűlölő?

* **Betörés.** Hirschler Czeccilia lakásába tegnap éjszaka betörtök s onnan arany óraláncokat, medailonokat, gyűrűket, ezüst tütartót, pénztárczát 33 koronával és ruhaneműket loptak el. A rendőrség szigorú nyomozást rendelt a tettes kézrekerítése iránt.

* **A tibeti expedíció éhezik.** Londonba érkezett levelek siralmasan festik a tibeti expedíció élelmezését. Egyik levél a következőképen hangzik: Valakinek mégis csak kötelessége, hogy az expedícióban résztvevő katonák ellátásáról gondoskodik. Mégis csak igen siralmas annak a katonának helyzete, akinek egy porció száraz liszt a napi eledele és e fényes ellátás mellett kell 15—13 kilométernyire utat egyfolytában megtenni, hegyre mászni, ágy helyett a vizes földön háltni. Hol van a sok szolgálati szabályzatban előirt konzerv, vagy pedig kakaó, biscuits, a melyek pedig nagy számmal vannak elraktározva Indiában. Előbb utóbb nagyon meg fogja a tibeti expedíció keserülni a rossz ellátást és ennek szomorú következményei lesznek. De már megszoktuk a katonáknál, hogy csak »szomorú következmények« után szoktak a helyzeten javítani.

* **Találtatott** a Szt László-téren ma egy kosár élelmiszerekkel és ruhakelmekkel. átvehető a rendőrségen.

x **Ne mulassza el** s vegyen egy üveg Labolint 1 kor. 20 filléért, mely **lábissadás** ellen a legkittünőbb megbízható szer, már 8 napon belül feltétlen hatást eredményez. — **Berger Sándornál** Parfümerie »Savoly« illatszerárában Nagyvárad, Bémer-tér, színház sarok.

x **Különlegességek gyűjteménye.** A ki női divatcikk terén valódi különlegességeket és exquisit újdonságokat akar látni, melyek máskülönbön csakis világvárosokban láthatók, az nézze meg a Kovács L. és Társa. Nagyváradon (Zöldfa-utca, Deutsch K. üvegereskedésével szemben) ujonnan megnyílt nagy női divatruházat, mely látványossági számba megy. Tessék e jőnevű, megbízható cég mai számunkba közzétett hirdetését figyelmére méltatni.

Igazságszolgáltatás.

A magyar Humbert család.

Egy vagyonos ember hirében álló, a főváros társadalmi életében is szerepetjátszó nagyiparos e hó 10-én óriási adósság hátrahagyásával családotul Amerikába szökött.

Sinkó József női ruhakészítő, a megszökött nagyiparos. A Ferenciek-terén levő Király-bazár első emeletén volt a műhelye, ahol állandóan 15—20 munkást foglalkoztatott.

A megnyerő külsejű, intelligens és vagyonos hirben álló embert mindenütt szívesen fogadták. Egy előkelő belvárosi társaskör választmányi tagja lett s egy fővárosi hadastyán egyet főgenerálisává választotta.

Felésege, született Anderle Amália, Anderle József házmesternek a leánya, aki néhai Csávossy Ignác földbirtokos, Váci-utca 79. számú házára ügyelt. Sinkó é anyja vezette az aggföldesur háztartását. Mikor néhány évvel ez-

előtt Csávossy Ignác, a gazdag magánzó meghalt, a Sinkó-család valamilyen czimen kétszáz-ezer korona erejéig megtámadta a végrendeletet.

Sinkó is, a felésege is természetesen azon voltak, hogy mennél szélesebb körben elterjedjen a pör hire. A nagyiparos ki is használta az embereknek az optimizmusát, amennyiben 80—100.000 korona erejéig károsította meg őket, akik jó reménységre hiteleztek.

Mikor a Kuria elutasító ítélete köztudomásúvá let, a hitelezői megrohanták. Sinkó egy darabig hitegette őket, egyik hétről a másikra ígérte a kielégítésüket, holmi perújításokat is emlegetett. Ez természetesen mind csak arra való volt, hogy időt nyerjen s ezalatt előkészülhessen a szökésre, a mit nemrég végre is hajtott.

A vádlott elismerése. A bécsi járásbíró előtt valami apróbb bűn miatt faggatták a vádlottat. Bizonyíték nem volt ellene, csak gyanú; ő maga pedig váltig állította ártatlanságát. A bíró végre is felmentette a vádlottat. Az ítélet kihirdetése alkalmával a vádlottnak felragyogott az arca. Odament a bíróhoz.

— Bíró ur, ön derék, okos ember -- mondta. Engedje meg, hogy kezet szorítsak önnel.

Es általános derűtség közt nyujtotta a kezét a bíró felé. Az örök közbeléptek, hogy a bíró tekintélyt megvédelmezzék, de későn léptek közbe, mert a vádlott már megragadta a meglepett bíró kezét és hatalmasan megrázta elismerése gyanánt.

TAVIRATOK.

A király a tüzkárosultaknak.

Budapest jul. 26. (Saját tud. táv.) Jó királyunk a magyarországi tüzkárosultaknak magánpénztárából 4000 koronát utalványozotti ki

József Agost Kecskeméten.

Kecskemét, jul. 26. (Saj. tud. táv.) Ma délelőtt megtartotta a csapatszemlélt József Agost kir. herczeg. Nagyon elismerőleg nyilatkozott a csapatokról.

A szabadelvű párt értekezlete.

Budapest, jul. 26. (Saját tud. táv.) Az országos szabadelvű párt ma esti értekezletén a földmivelési és vallásközüktatási tárczák költségvetésével foglalkozott. A két tárcza költségvetését a párt magáévá tette.

A spanyol király látogatása.

Bécs, július 26. (Saját tud. távirata.) XII. Alfonz spanyol király az ősszel látogatást tesz a Burghban királyunknál, s csak azután megy Berlinbe, ahol Vilmos német császárnak lesz vendége.

Nagy sztrájk.

Budapest, július 26. (Saj. tud. táv.) A chikágói mészárosok sztrájkja veszedelmes zavargássá fajult. A városban valóságos ostrom állapot van, torlaszok emelkednek számos utcák kon. A huskimerő üzletek mintha várak volnának, úgy megvannak erősítve. Ezer számra éheznek szomjazik a vágni szánt szarvasmarha és sertés.

Tüzek mindenfelől.

Temesvár, jul. 26. (Saj. tud. táv.) Buksa temesmegyei község a lángok martaléka lett.

Sopron, jul. 26. (Saj. tud. táv.) Kis Marlon község lángokban áll. Eddig 300 ház lett a tüzvész áldozata. Oltásra nincs viz a nagy szárazság miatt. A soproni tűzörség vonalon szállt ki a helyszínére, de tehetetlen az elhatalmasodott elemmel szemben.

Német tüntetés.

Troppau, július 26. A sziléziai német népegyesület tegnap tartotta évi gyűlését, melyen a tanítóképző intézetek párhuzamos osztályainak létesítését tették szóvá. A gyűlés után mintegy 400 éretlen fiu verődött össze a gyűlésterem előtt és innen bejárták a várost. A kormányépülethez vezető utakat rendőrség zárta el.

Plevna ünnep.

Szófia, jul. 26. Az Agence Telegraphique Bulgare jelenti: A Bulgáriába látogatóba jött román tanítók tegnap délután Plevnaába érkeztek, hol szívesen üdvözölte őket a polgármester, a tanítótestület és a lakosság. A várostól tiszteletükre adott reggeli után a vendégek Griviczába utaztak, ahol bolgár és román papok az emlékkápolnában gyászistentisztelet mondtak a griviczai csatáért esettekért. A bolgár tanítóktól való bucsuzás után a vendégek hazatértek.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Irtá: A. C. D. (Angolból.)

27

VI. FEJEZET.

Gregson Tóbiás kivágja a rezel.

Másnap minden ujság tele volt a »Brixtoni rejtély«-lyel, ahogy az esetet elkészítették. Mindegyik hosszasan leírta a gyilkosság részleteit, egyik-másik pedig vezércikkben is foglalkozott vele.

A Daily Telegraph hangsúlyozta, hogy a bűnügyek hosszú sorozatában ritkán fordult elő tragédia, mely megdöbbentőbb, rejtélyesebb körülmények közt játszódott volna le . . . Az áldozat német neve, minden más ok — például: rablás — hiánya, valamint a vérrel irt »Rache« szó a falon, egyszóval minden azt mutatta, hogy a gyilkosságot politikai száműzöttek és forradalmárok követték el.

A szociálistáknak igen sok titkos szövetkeztük volt Amerikában s a meggyilkolt kétségtelenül megszegte a szövetkezet iratlan törvényeit, ezért kellett halállal lakolnia.

Az ujságíró könnyedén czélt az »Vehmergericht«-re, az aqua tofanára, a karbonárikra, Brinvilliers márkioőre, Darwin theóriájára, Malthus elméletére, a Rateiff Highway titkos bandaira s avval a figyelmeztetéssel végezte cikkét, hogy jó lesz, ha a kormány szigorubb felügyeletet gyakorol az Angliába érkező idegeneken . . .

A Strandard erős politikai czélzattal tárgyalta az esetet s azt magyarázta, hogy az ehez hasonló törvénytíprások és vad kegyetlenségek rendszeren csak liberális kormányzat alatt fordulnak elő. Oka pedig az, hogy a durva tömeg ösztöneit és szenvedélyeit mi sem fékezi, mert a törvény tekintélyét gyöngíti a liberális-demokrata áramlat.

A meggyilkolt amerikai polgár volt s pár hélig lakott csak a metropolisban. Charpentier asszonynál volt penzióban, a Torqay-Terraceon. Utjában a magántitkára, mr Joseph Stranger-son kísérte. Mind a ketten szerdán, e hó 4-ikén bucsuztak el a házi asszonytól s az Entson-állomásra hajtottak, avval a kifejezett szándékkal, hogy a liverpooli express-vonatra ülnek.

Látták is őket együtt a perronon, de senki sem tudta, mi történt velük egész a dig, míg mr Drebber hullóját meg nem találták egy tűres házban, a Brixton-uton, több mérföldnyire Entson-tól. Hogy mi módon került oda s milyen halállal mult ki? oly kérdések, amelyekre ez idő szerint még nem lehet felelni. Azt se tudja senki, hogy mr Stangersen hová lett... De örömmel halljuk, hogy mr Lestrade és mr Gregson, a két legügyesebb detektív vezeti a vizsgálatot s az ő személyes buzgalmuk és tehetségük szinte bizonyos záloga annak, hogy rövid időn belül mindent megtudunk ebből a rejtélyes ügyből...

A Daily News megjegyezte, hogy a gyilkosság kétségen kívül politikai bűntény. Az a zsarnokság és a liberális eszmék gyűlölete, mely a kontinentális kormányokat kivétel nélkül vezeti, Angliába kergetett egész sereg olyan embert, aki derék polgár lehetett volna hazájában is, ha nem üldözik szabadelvű és demokratikus eszméiért. E menekülteknek szigorú politikai törvények vannak s aki vét ezek ellen, halállal büntődik.

A rendőrség főtörékve most az, hogy megtalálja mr Stangersont, az áldozat titkárát, s megtudjon egyet-mást a meggyilkolt életmódjáról, szokásairól, összeköttetéseiről. Nagy eredmény már az is, hogy megtalálták a házat, melyben lakott, — ezt a sikert mr Gregson, ez a kiváló detektív érte el...

Sherlock Holmes, meg én együtt olvastuk a lapokat a reggeli alatt, s úgy láttam, hogy barátom igen jól mulat e sokféle furcsaságokon.

— Nem megmondtam önnek, — szölt aztán, — hogy akármi történik is, a Lestrade és Gregson dicsőrete el nem marad.

— Ez csak előleg; minden attól függ, hogyan végzik a dolgukat.

— Ugyan de-hogy! Higgye el, hogy ettől semmi se függ. Ha megfogják a gyilkost, ez tehetségük és fáradságuk érdeme lesz; ha nem fogják meg, akkor sajnálni fogják dicsőretes fáradozásuk sikertelenségét. Akármit tesznek, az elismerés mindig kijár nekik, mert régi igazság, hogy — Un sot trouve toujours un plus sot qui l'admire.*

— Mi a patvar ez? — kiáltottam föl hirtelen, mert e pillanatokon zajosan fölfelé tör-

* A buta mindig talál magánál butábbat, aki megcsodálja őt.

tető lépéseket hallottam a lépcsőkön, a házi-asszonyunk pedig bosszusan kiabált odakint.

— Ez a Baker-utcai rendőrség detektív-osztálya — felelte Holmes komolyan.

S alighogy kimondta a szavakat, féltuczat rongyos, szurtos utcagyerek volult be a szobába, — csupa válogatott, szemén-szedett, vásott suhancz, akiknek arczáról lesirt a furfang és szemfülesség.

(Folyt. köv.)

KOZGAZDASAG.

Határidők.

Budapest, jul. 25.

Buzaáprilisra	7.88
Buza október	7.86
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.900

Értéktőzsde.

Budapest, jul. 25.

Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allmvasut	694.
Rimamurányi	488.
Magyar jelzalog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jul. 25-én.

Magyar aranyjárdék 4%	118.50
Magyar koronajárdék	97.85
Magyar vasuti kölcson aranyban 4%	19
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkövény 1876-ból	98.
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	57.
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavon földtehermentesítési kövényt	108.09
Magyar nyeresémi-sorsjegy-kölcson	4.62
Tiszszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	98.75
Osztrák járdék papirban	99.75
Osztrák járdék aranyban	118.50
Osztrák korona járdék	.99
Osztrák államsorsjegyek	1.52
Osztrák magyarban részvény	16.15
Magyar hitelbankrészvény	769.50
Osztrák hitelintézet részvény	640.50
Párisi vista	639.50
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.01
Németbirodalmi márka	117.80
Londoni vista	239.45
20 márkás arany	95.52
	28.44

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Fehér Jenő

uri és női czipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fábrly-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyváradai szakirányu ipariskola czipőszabászati rajzeladója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városaiban mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyváradai czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magas színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveléssel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

A székelyföldi ásványvizek páratlanja

„Répáti“

a legjelesebb égvényes gyógy-savanyuviz

mely kiválóan szerencsés vegyi összetétele, rendkívüli dús, főleg kötött szén-sav-tartalma és kellemes íz folytán ritkítja párgját a kontinensen.

Elsőrangú gyógyital emé szívesi-egségeknel, vese-, gyomorbeli bajokban, gyuladással hólyag, köszvényes bántalmak és vérszegénység ellen stb

Főuri kedvencz ital,

határozottan a legkedvesebb pezsgőborviz!

Mint a belső szervezet betegségei ellen legkellemesebb és leghatásosabb s egyszersmind legolcsóbb gyógyító szert, úgy is, mint páratlan élvezeti italt, a „Répáti ásványvizet“ minden céltudatos, elfogulatlan ivónak rendes használatra lelkiismerettel ajánljuk.

A „Répáti viz“ minden jobb fűszerkereskedésben és vendéglőben kapható.

ÜZLET-ÁTHELYEZÉS!

HOFFER BERTALAN

paplanyártási telepét Fő-utca, Bazár-épületből

Szilágyi Dezső u. dr. Adorján-ház

szouterrain helyiségébe helyezte át, miről a nagyérdemű vevőközönséget értesíti és további szives látogatását kéri.

Kész paplanok dús választékban.

Ugyanott varróleányok folytonosan felvétetnek.

Az Amerikai Áruház olcsó árakban utólérhetetlen.

Mindenkit kellemesen érint az a szépen összeválogatott nagy rőfös- és rövidáru raktár, ami az

„Amerikai Áruház“-ban van.

De különösen most *fehér és színes batisztokban, delainek, grenadin és paplanokban*; továbbá *gyöngyű tüll és valanse csipkében* és hozzávalókban felülmulhatatlan a raktár.

Tisztelettel. 617

„Amerikai Áruház“,

Nagyvárad,

Olaszi, Fő-utca, «Bazar»-épület.

Egy-két középiskolát végzett
fiu

tanulónak

felvétetik a

Szt. László nyomdában.

Hirdetmény.

A

**„Nagyvárad Hítelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)**

elfogad betéteket könyvecskére és folyó számlára:

6 hóig elhelyezett összeg után **5%-OS** kamatot fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámítol váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

897

AZ igazgatóság.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Részvénytőkéje teljesen befizetett félmillió kor.

Betéteket elfogad előnyös feltételek mellett könyvecskére vagy folyószámlára.

Leszámítol magán- és üzleti-váltókat a legmérsékeltebb kamatláb alkalmazása mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra *zálogkölcsön* vagy *folyó számla alakjában*.

Vesz és elad tőzsdén jegyzett értékpapírokat és bevált értékpapír szelvényeket és sorsolt értékeket.

Kézi zálogosztályában (Kossuth Lajos-utca 4 sz. földszint) pénz előleget nyújt *arany és ezüst tárgyakra* valamint *mindennemű ingóságokra* a törvény által megszabott kamattal.

Rövid vagy hosszabb lejáratu közönséges vagy törlesztéses jelzálog-kölcsönöket nyújt

ház és földbirtokokra

esetleg drága kamatozásu kölcsönöket konvertál 500 koronától kezdve 10—50 évi visszafizetésre a legolcsóbb kamattal és tőketörlesztési hányaddal

881

mellett, gyors lebonyolítással.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

TELEFON: Iroda 67.
Gyártelep 465.

Cementárugyár, betonépítési, csatornázási és aszfaltiparvállalat

ROSENBERG IZSÓ

Iroda:
Kossuth Lajos-utca 3.

Nagyvárad.

Gyártelep:
Kert-utca 10. szám

Elvállal mindennemű betonépítési, csatornázási, aszfaltozási, gránit- és márványterazzo munkálatokat.

Betonmunkálatok: védgát, fal- és gépalapzatok, me-
denczék, járdák, csatornák, szökő-
kutak, zsilipek, hidak és átvezetők o o o o o o

Cementárugyártás: Egyszerű és színes cementlapok,
csatornacsövek, lépcsők, fedőla-
pok, esővízfolyókák, fürdőkádak, szarvasmarha jászolok,
mindenféle műkövek. o o o o o o o o o o

Gránit és márvány egyszerű és diszes kivitelben

Mindennemű építkezési anyagok nagyraktára.

Beocsini Cementgyári Unió kizárólagos és főraktára. Beocsini Román és Portlandcement. Egresi szobrász és alabástrom gipsz. Valódi aszfalt fedéllemezek. Kátrány fedéllemezek. Aszfalt elszigetelő lemezek. Carbolineum. Tinctoral. Menyezet nádfonat

Jutányos árak!

Árak minden vasutállomásra!

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos
és kárpitos

BUTOROK

modern stílusban, gazdag választékban,
várban.

Szolid, szabott árak!

A „Központi Takarékpénztár” rész- vénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán (Adorján Emil ház)

Törlesztéses

jelzálogkölcsonöket nyújt

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi
visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamatláb

mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő
alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél
alapján nyújtjuk, azonban a zálogleveleket
teljes névértékben számoljuk el, azaz
a kölcsön teljes összegben fizettetik ki.

*Drága kamatozású kölcsönök helyett
olcsóbb kamatozású kölcsönöket
bélyeg és illeték mentesen nyújtunk.*

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi ki-
vonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, eset-
leg községi becsü bizonyítvány beküldése
elegendő.

A „Központi Takarékpénztár”
részvénytársaság.

KALENDA JÁNOS

varrógép- és kerékpár-raktára

Nagyváradon, Szent László-tér,

holdas templom mellett.

A legújabb Puch és Helical kerékpárok

és kerékpár alkatrészek megérkeztek.

Kerékpárok és varrógépek javítása jutányosan
eszközöltetik.

Mindennemű varrógépek és varrógép alkatrészek
nagy raktára.

Előre haladt idény miatt

az összes nyári szép válogatott rőfös és női divat-árakat
nagyon olcsón elárusítjuk.

Maradékok:

500 méter maradék voil finom . . . 19 kr.	500 méter maradék áttört batiszt 13 kr.
500 méter maradék francia batiszt 21 kr.	500 méter maradék atlasz szaten 22 kr.
500 méter maradék ruha vászon 25 kr.	5000 méter maradék hazai delin 28 kr.
5000 méter maradék francia delin 37 kr.	

Csipke maradékok 1 kr.-től feljebb.

Kovács L. és Társánál

Nagyvárad, Zöldfa-utca elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

Uj áruházunk Zöldfa-utca elején.

